

Hem>Lagstiftning och rättspraxis>Nationell lagstiftning

Nationell lagstiftning

Estland

Det här avsnittet innehåller information om Estlands rättsväsende och en översikt över estnisk lagstiftning.

Rättskällor

Estland omfattas av det kontinentaleuropeiska rättssystemet (civilrättsligt system). De viktigaste rättskällorna är rättsakter som författningen, EU-lagstiftningen, internationella avtal, lagar och förordningar.

Även högsta domstolens (*Riigikohus*) tolkning av rättskällorna samt expertkommentarer (t.ex. den kommenterade utgåvan av författningen) fungerar som referenspunkter. Domstolsavgöranden skapar inte rättigheter och i allmänhet är avgöranden i högre instans inte bindande för domstolar i lägre instans. Högsta domstolen, som också är den domstol som prövar lagars förenlighet med författningen, får dock ogiltigförklara rättsakter, om de inte är förenliga med författningen eller med annan överordnad lagstiftning. I konkreta fall får en domstol inte tillämpa en sådan rättsakt, och domstolarna har rätt att inte tillämpa sådana rättsakter som strider mot författningen. Högsta domstolen, som prövar rättsaktens förenlighet med författningen, undersöker saken vidare och kan välja att förklara rättsakten i fråga oförenlig med författningen (men inte ogiltig).

Allmänna principer och bestämmelser i internationell rätt är en integrerad del av det estniska rättssystemet.

Olika typer av rättsakter

Rättsakter är dels grundläggande instrument som tillämpas allmänt, dvs. lagstiftning, dels instrument som tillämpas individuellt, dvs. genomförandeakter.

Grundläggande akter

Författningen – i enlighet med § 3.1 i författningen utgår statens befogenheter enbart från författningen och lagstiftning som uppfyller kraven i denna.

Lag - i enlighet med § 65 i författningen antas lagar av parlamentet (*Riigikogu*), som har den lagstiftande makten. Lagar antas i enlighet med författningen och offentliggörs på fastställt sätt i Estlands författningssamling (*Riigi Teataja*). Endast lagar som har offentliggjorts kan tillämpas.

Dekret – ett rättsligt instrument med laga kraft. Om det är omöjligt att sammankalla parlamentet kan republikens president, i händelse av akuta nationella behov, utfärda dekret som har kraft av lag (i enlighet med § 109). Ett sådant dekret måste undertecknas av parlamentets talman och premiärministern. Enligt författningen får presidenten utfärda

särskilda dekret om ett brådskande nationellt behov finns och om parlamentet inte kan sammankallas,

särskilda undantagstillståndsdekret, vid brådskande nationella behov, då regeringen har utfärdat undantagstillstånd och om det är omöjligt att sammankalla parlamentet eller om det inte finns tid att sammankalla parlamentet.

Ett dekret som har utfärdats av presidenten träder i kraft den tionde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Riigi Teataja*, om inte annat fastställs i dekretet. När parlamentet har sammankallats lägger republikens president dekretet inför parlamentet som sedan omedelbart antar en lag för att godkänna eller upphäva dem. Enligt § 110 får presidenten inte använda dekretet för att anta, ändra eller upphäva författningen, lagar som avses i § 104 i författningen eller lagar som fastställer nationella skatter eller statsbudgeten.

Förordning – i enlighet med §§ 87 och 94 i författningen har regeringen och ministrarna rätt att utfärda förordningar på grundval av och i syfte att följa en lag. Lokala myndigheter får utfärda förordningar som rör lokala frågor, men också i andra fall som stadgas i lagstiftning. Dessutom kan Estlands centralbanks (*Eesti Pank*) ordförande, riksrevisorn och råden för statliga universitet utfärda förordningar. Förordningar får endast utfärdas på grundval av i lag angivna befogenheter.

Regeringen och ministrarna har rätt att utfärda förordningar på grundval av och i syfte att följa en lag. Förordningar som har utfärdats av regeringen eller en minister träder i kraft den tredje dagen efter det att de har offentliggjorts i *Riigi Teataja*, om inte annat fastställs i förordningen.

Individuella rättsakter

Förvaltningsbeslut – en individuell åtgärd varigenom en myndighet beslutar om och organiserar enskilda rättsliga frågor. I enlighet med § 87.6 i författningen utfärdar regeringen förvaltningsbeslut på grundval av och i syfte att följa en lag. Premiärministern, landshövdingar och lokala myndigheter har också rätt att utfärda förvaltningsbeslut.

Beslut – ett individuellt administrativt beslut som utfärdas efter besvär eller överklaganden eller för att utdöma påföljder. Den här typen av beslut fattas även av parlamentet, kommunstyrelser, den nationella valnämnden och domstolarna.

Ministerbeslut – i enlighet med § 94 i författningen kan ministrar utfärda beslut på grundval av och för att efterleva en lag. Ett ministerbeslut rör allmänna bindande föreskrifter för tjänsteutövningen inom ministeriet eller för strukturen och organisation av verksamheten inom statliga organ som verkar under ministeriets behörighet.

Rättsakternas hierarki

Rättsakternas hierarki: Författningen, EU-lagstiftningen, internationella avtal, lagar och dekret, förordningar utfärdade av regeringen samt förordningar utfärdade av ministrar. Förutom grundläggande rättsakter så finns det även individuella lagar som utfärdas på grundval av en lag och i hierarkin är dessa placerade under lagar och förordningar. Rättsakter på respektive nivå måste överensstämma med dem på högre nivåer.

Institutionell ram

Institutioner som ansvarar för att anta rättsakter

Den institutionella organisationen i Estland följer principen om maktindelning (§ 4 i författningen).

Den lagstiftande makten innehas av parlamentet (*Riigikogu*). Parlamentets ledamöter, partier, parlamentets utskott, regeringen och presidenten kan ta initiativ till lagstiftningsförslag i enlighet med § 103 i författningen. Endast presidenten kan ta initiativ till ändringar i författningen. Parlamentet diskuterar lagstiftningsförslag och avgör om de ska antas eller avvisas.

Parlamentet har rätt att på grundval av ett beslut som har antagits av en majoritet av dess ledamöter lägga fram lagstiftningsförslag till regeringen.

Parlamentet har rätt att ta upp ett lagförslag eller en fråga av nationell betydelse i en folkomröstning. Hur av en folkomröstning utfaller, avgörs av majoriteten av de som lägger sin röst. Lagar som antas genom folkomröstning stadfästs omedelbart av presidenten. Beslut som antas genom folkomröstning gäller för alla myndigheter. Om ett lagförslag som har lagts fram i en folkomröstning inte får en majoritet av rösterna, ska presidenten utlysa extra parlamentsval.

Frågor som gäller budget, skatter, statens finansiella skyldigheter, ratificering eller uppsägning av internationella avtal, förklaring eller hävande av undantagstillstånd och nationellt försvar får inte tas upp i folkomröstning.

Den verkställande makten ligger hos regeringen. I de flesta fall är det regeringen som lägger fram utkast till lagstiftning för parlamentet. Utkast till lagstiftning läggs fram för regeringen av ministerierna efter ett obligatoriskt samråd mellan ministerierna.

Justitiekanslern och riksrevisorn deltar i regeringsmöten och har rätt att yttra sig. Deras förslag är inte bindande för regeringen men deras rekommendationer och förslag beaktas ofta. Om justitiekanslern och riksrevisorn anser det nödvändigt kan de lägga fram sina förslag direkt till det parlamentsutskott som behandlar lagstiftningsförslaget. I enlighet med § 139 i författningen ska justitiekanslern analysera alla förslag som läggs fram för honom eller henne om lagändringar, antagandet av nya rättsakter och arbetet i myndighetsorgan och, vid behov, rapportera till parlamentet. Om justitiekanslern finner att en rättsakt som antagits av den lagstiftande församlingen, den verkställande makten eller en lokal myndighet är oförenlig med författningen eller en lag kan han eller hon föreslå att organet som antog lagen ska ändra den så att den överensstämmer med författningen eller lagen inom 20 dagar. Om lagen inte är ändras så att den blir förenlig med författningen eller lagen inom denna tidsperiod föreslår justitiekanslern för högsta domstolen att den ska förklaras som ogiltig i enlighet med §§142 i författningen.

Republikens president stadfäster lagar som har antagits av parlamentet men kan också vägra att göra det. I det senare fallet återsänder presidenten lagen till parlamentet för ny debatt och beslut, tillsammans med sina skäl för avvisandet.

Justitieministeriet offentliggör antagna lagar i Estlands författningssamling (*Riigi Teataja*) sedan republikens president har stadfäst dem.

Beslutsprocessen

Lagstiftningsprocessen i parlamentet består av följande steg:

Initiativ till utkast till lagstiftning

Granskning av utkast till lagstiftning

Antagande av utkast till lagstiftning

Initiativ

I enlighet med § 103 i författningen har regeringen, parlamentets ledamöter, partier, parlamentsutskott och republikens president rätt att ta initiativ till lagstiftningsförslag. Presidenten kan dock endast ta initiativ till ändringar i författningen. Lagstiftningsförslag måste uppfylla de tekniska krav som har antagits av parlamentet och de lagstiftningsregler och tekniska bestämmelser som har antagits av regeringen. Parlamentet hänskjuter lagstiftningsförslaget till ansvarigt parlamentsutskott.

Granskning av utkast till lagstiftning

Lagstiftningsförslag förbereds för plenarsessioner i parlamentet i ett permanent parlamentsutskott (utskottet för rättsliga frågor, utskottet för konstitutionella frågor, utskottet för ekonomiska frågor osv.). På förslag av det ansvariga utskottet förs lagstiftningsförslaget upp på dagordningen för en plenarsession i parlamentet.

I enlighet med lagen om parlamentets arbetsordning ska den första behandlingen av ett lagstiftningsförslag ske inom sju plenarveckor efter att det har godtagits. Lagstiftningsförslag debatteras i en plenarsession i parlamentet vid tre tillfällen. Vid den första debatteras de allmänna principerna bakom lagstiftningsförslaget. Om inte det ansvariga utskottet eller någon annan grupp under förhandlingarna föreslår att lagstiftningsförslaget ska avvisas, sätter man punkt för den första behandlingen utan omröstning. Efter den första behandlingen har ledamöterna i parlamentet och parlamentsutskotten och övriga grupper 10 arbetsdagar på sig att lägga fram ändringsförslag. På förslag från det ansvariga utskottet får parlamentets talman ange en annan tidsfrist för att lägga fram ändringsförslag.

Till diskussionen om utkastet inbjuder utskottet alla relevanta berörda parter som medverkat i utarbetandet av det och som önskar delta i diskussionen.

Det ansvariga utskottet granskar alla föreslagna ändringar och beslutar om hänsyn ska tas till dem vid utarbetandet av den nya texten i lagstiftningsförslaget. Det ansvariga utskottet utarbetar en ny version av lagstiftningsförslaget, som innehåller alla godtagna ändringar och eventuella ändringar från utskottet, för den andra behandlingen. Det ansvariga utskottet tar fram en motivering till den andra behandlingen. Den ska innehålla information om behandlingen av lagstiftningsförslaget, t.ex. skäl för att godta eller avvisa föreslagna ändringar och ståndpunkter från den person som tog initiativ till eller lämnade in lagstiftningsförslaget, sakkunniga som är involverade i processen och andra personer.

Lagstiftningsförslaget förs upp på dagordningen för en andra behandling på förslag från parlamentet, det ansvariga utskottet eller den person som initierade lagstiftningsförslaget, kan parlamentet avbryta den andra behandlingen av lagstiftningsförslaget utan omröstning. Om en politisk grupp föreslår att behandlingen ska avbrytas, avgörs det i en omröstning. Om den andra behandlingen av lagstiftningsförslaget avbryts, kan nya ändringar fortfarande lämnas in. Om den andra behandlingen i parlamentet inte avbryts, anses den ha avslutats och lagstiftningsförslaget skickas till en tredje behandling.

Ett utkast till beslut av parlamentet kan gå till omröstning när den andra behandlingen har avslutats.

Det ansvariga utskottet utarbetar den slutliga texten till lagstiftningsförslaget inför den tredje behandlingen och gör språkliga och tekniska förbättringar när andra behandlingen har avslutats. Det ansvariga utskottet kan utarbeta en motivering för den tredje behandlingen för att ge en överblick av de ändringar som gjorts efter den andra behandlingen. Vid den tredje behandlingen av lagstiftningsförslaget sker förhandlingar med uttalanden från representanter för närvarande partier. Vid den tredje behandlingen går lagstiftningsförslaget till en slutlig omröstning.

Antagande

Rättsakter och beslut från parlamentet antas genom omröstning i parlamentet, vilka måste ske genom öppen omröstning. En slutlig omröstning sker under den tredje behandlingen av lagstiftningsförslaget. Antalet ledamöter i parlamentet som krävs för att rösta igenom en lag är fastställt i §§ 73 och 104 i författningen:

För konstitutionella lagar, dvs., lagar som kräver en absolut majoritet av ledamöterna i parlamentet (fler än hälften av de 101 ledamöterna måste rösta för lagen).

För vanliga lagar krävs enkel majoritet (fler ledamöter måste rösta för än emot lagen).

Följande typer av lagar får endast antas eller ändras om absolut majoritet uppnås:

Lag om medborgarskap.

Lag om parlamentsval.

Lag om val av president.

Lag om kommunalval.

Lag om folkomröstning.

Lag om parlamentets arbetsordning.

Lag om lön till presidenten och parlamentsledamöterna.

Lag om Estlands regering.

Lag om rättegångsförfaranden mot presidenten och parlamentsledamöter.

Lag om minoriteters kulturella autonomi.

Lag om statsbudgeten.

Lag om Estlands centralbank (*Eesti Pank*).

Lag om den nationella revisionsmyndigheten.

Lag om domstolsorganisationen och lag om rättegångsförfaranden.

Lagar som gäller utländsk och inhemsk upplåning och statens ägarskyldigheter.

Lag om undantagstillstånd.

Lag om nationellt försvar i fredstid och lag om nationellt försvar i krigstid.

När en lag eller ett beslut i parlamentet har antagits undertecknas lagen eller beslutet av talmannen, eller vice talmannen som ledde sessionen om talmannen inte var närvarande, senast den femte arbetsdagen efter antagandet.

Stadfästelse

När en lag har antagits sänds den till republikens president för att stadfästas. Presidenten kan vägra att stadfästa en lag som har antagits av parlamentet och kan, inom 14 dagar från mottagandet av den, tillsammans med en motivering, sända tillbaka den till parlamentet för ny debatt och beslut. Om en lag som har sänts tillbaka av presidenten antas av parlamentet för andra gången utan att ha ändrats, kan presidenten antingen stadfästa den, eller föreslå att högsta domstolen ska förklara den vara oförenlig med författningen. Om högsta domstolen finner att lagen är förenlig med författningen, måste presidenten stadfästa den.

En lag träder i kraft tio dagar efter det att den har offentliggjorts i *Riigi Teataja* om inte lagen i sig föreskriver något annat.

Offentliggörande av lagstiftning och andra instrument

De viktigaste rättsinstrumenten och internationella avtalen publiceras i *Riigi Teataja*. Lagar och förordningar vinner laga kraft först när de har offentliggjorts i *Riigi Teataja*.

[Riigi Teataja](#) är Estlands författningssamling och den centrala databasen för rättsakter. Sedan den 1 januari 2010 ges *Riigi Teataja* ut endast på nätet som en officiell publikation online.

Sedan den 1 januari 2011 ges *Riigi Teataja* ut av justitieministeriet.

Kort beskrivning av innehållet

Riigi Teataja innehåller lagar och förordningar, internationella avtal, parlamentsbeslut, regeringsbeslut och annan viktig information, t.ex. kan översättningar av rättsakter och procedurinformation om utkastversioner till rättsakter finnas tillgängliga där.

Huvuddelen av alla rättsakter som har offentliggjorts sedan 1990 finns tillgängliga i *Riigi Teataja*.

Sedan den 1 juni 2002 offentliggörs officiella konsoliderade versioner av lagar, presidentdekret, regeringsförordningar och regeringsbeslut, ministerförordningar, förordningar från ordföranden för Estlands centralbank och förordningar från den nationella valnämnden i *Riigi Teataja*. Konsoliderade versioner av parlamentsbeslut började offentliggöras den 1 juni 2010 och konsoliderade versioner av förordningar från kommunala myndigheter i slutet av 2011.

Varje gång något av dessa rättsakter ändras tas en uppdaterad och konsoliderad version fram, som innehåller ändringarna, och publiceras vid samma tidpunkt som den ändrade rättsakten, tillsammans med information om när den kommer att träda i kraft. De konsoliderade texterna är officiella och kan åberopas i rättstillämpningen. De har rättslig verkan.

Alla offentliggjorda rättsakter stämplas elektroniskt när de offentliggörs, och vem som helst kan kontrollera stämplingen, vilket garanterar att de inte har ändrats efter offentliggörandet. Alla offentliggjorda rättsakter har också en tidsstämpel, som gör att alla försök att ändra dem utan tillstånd kan spåras. Det går att se vilka konsoliderade versionerna som är i kraft ett visst datum.

Databasen ger också tillgång till eventuella framtida versioner av dessa rättsakter. Varje konsoliderad version är kopplad till föregående och efterföljande versioner. Det gör att du kan förflytta dig i tiden från en konsoliderad version till nästa och vice versa. Därmed går det att jämföra olika konsoliderade versioner av samma rättsakt för att se vilka ändringar som har gjorts. Via länkarna i de konsoliderade versionerna kan du gå till förordningar som har antagits med stöd i lagen i fråga.

På samma sätt kan du gå från dessa förordningar till den lag på grundval av vilken förordningar har antagits.

En hänvisning till procedurinformation bifogas rättsakter som offentliggörs i *Riigi Teataja*, vilket gör det lättare att hitta motiveringarna (länkar till samrådsdatabasen och behandlingen i parlamentet), länkar till EU-lagstiftning, översättningar och övrig kompletterande information som behövs för att rättsakten.

På webbplatsen går det att söka efter rättspraxis från distriktsdomstolar, regiondomstolar och högsta domstolen. Du kan också hitta uppgifter om när och var en rättegång hölls.

Sammanfattningar och översikter över högsta domstolens avgöranden och domar från Europadomstolen offentliggörs också. Sammanfattningarna är korta och du kan göra sökningar i högsta domstolens domar via nyckelord eller hänvisningar till rättsakter. Domar från Europadomstolen går att söka per artiklar.

Olika nyheter om lagar och lagstiftning i allmänhet offentliggörs också i *Riigi Teataja*.

Den [engelska versionen av webbplatsen för Riigi Teataja](#) startades den 30 oktober 2013. Här finns engelska översättningar av konsoliderade rättsakter. Alla rättsakter (med undantag för ratificeringsakterna) finns tillgängliga i engelsk översättning sedan slutet av 2014. Översättningarna är gjorda av edsvurna översättare. Arbetet med översättning till engelska inleddes 2011 under justitieministeriet. Även om översättningarna inte har något rättsligt värde hålls de aktuella. Om du vill ha de senaste översättningarna till sin e-postadress kan du skriva in dig via MyRT-tjänsten.

Det finns också en sökfunktion för lagstiftningsförslag där du kan söka efter olika skeden i processen som antagna förslag har genomgått och ännu inte antagna förslag går igenom. Här kan du hitta information om lagstiftningsförfarandena och relevanta handlingar som är kopplade till förslagen. Du kan också begära information om när olika rättsakter går från ett steg till ett annat. Den sänds till ens e-postadress om man anmält sig till den estniskspråkiga *Minu RT*-tjänsten.

Man kan sätta ihop en personlig *Minu RT*-tjänst med möjlighet att lägga till rättsakter till en egen länksamling. Man kan vidare via portalen få information per e-post om nya rättsakter och annan ny information.

Är tillgången till Estlands rättsdatabas kostnadsfri?

Tillgång till *Riigi Teataja* och alla juridiska informationstjänster är **kostnadsfri**.

Alla har fri tillgång till *Riigi Teataja* vid lokala myndigheter och offentliga bibliotek (cirka 600). Assistans ges också vid sökning efter relevanta rättsakter. Du får skriva ut upp till 20 sidor gratis.

Estlands rättsdatabas - historia

Riigi Teataja är Estlands offentliga författningssamling. Den har getts ut sedan den 27 november 1918. Utgivningen av *Riigi Teataja* avbröts 1940 och återupptogs 1990.

Riigi Teataja har getts ut på nätet sedan 1996, och den 1 juni 2002 fick även nätversionen officiell status.

Sedan den 1 januari 2010 ges *Riigi Teataja* ut endast på nätet som en officiell publikation online. Sedan dess har inga tryckta versioner getts ut.

I november 2010 infördes ett nytt mer användarvänligt it-system som erbjuder mer juridisk information. It-systemet har utformats under ledning av regeringskansliet med medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Sammanfattningar från avgöranden i högsta domstolen och Europadomstolen, olika nyheter om lagstiftning i allmänhet och information om rättspraxis och rättegångar har funnits på webbplatsen sedan den 20 januari 2012.

En sökfunktion för lagstiftningsförslag infördes i slutet av 2012.

Från och med 2013 offentliggörs konsoliderade uppdateringar av alla förordningar som antas av lokala myndigheter i *Riigi Teataja*.

Från och med den 24 september 2013 stämplas alla rättsakter digitalt med den utgivande myndighetens stämpel och tidsstämpel när de offentliggörs i *Riigi Teataja*.

Den engelskspråkiga versionen av *Riigi Teataja* startades den 30 oktober 2013.

En anslutning till den europeiska databasen N-Lex kommer att inrättas som en del av processen med att utveckla det nya elektroniska systemet för *Riigi Teataja*.

Senaste uppdatering: 14/09/2021

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.